

001	001	66	16	96	96	26	66	72	58	98	98	32	61	13	10	1	9	4	0
001	86	96	94	92	90	85	80	70	60	55	50	45	40	30	20	15	10	8	6

Maanantaina 16. maaliskuuta 2015

METSÄTALOUS

Kotimaisen kysynnän heikkous painaa sahoja

Sahat pyörivät viime vuonna pienellä voitolla. Huono kotimaan kysyntä rajoitti sahausksen kasvattamista ja söi tulosta.

.....

Sahat söivät kymmenen vuotta sitten tukkia huomattavasti nykyistä ahmaammin. Riemua jatkui vuoteen 2007 asti. Sen jälkeen sahaus romahti 13 miljoonasta kuutiosta 8 miljoonaan kuutioon.

Läntisen maailman polvilleen pudottanut taantuma iski voimalla sahatavaran vientiin. Lähes yhtä nopeasti myös kotimaiset rakentajat löivät rukka-set naulaan. Alamäki jatkui pari vuotta. Sen jälkeen sahatavaran vienti on elpynyt ennalleen, mutta kotimaan kysyntä on jäänyt pohjamuttiin.

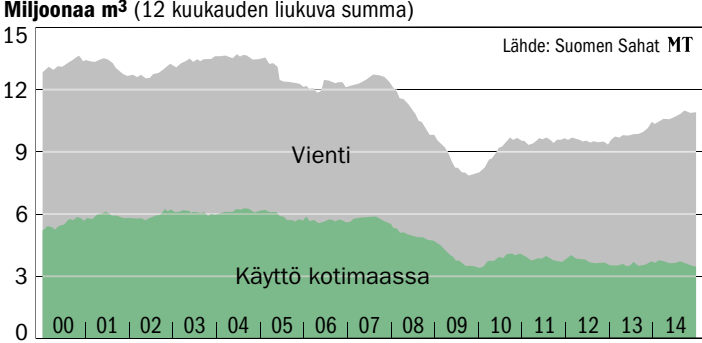
”Kotimaassa ei vieläkään rakenneta. Sahatavaran kulu- tus on korjaamisen varassa. Kun uuden rakentamiseen ei ole varaa, vanhaa ehostetaan esimerkiksi terassilla”, kertoo toimitusjohtaja **Kai Merivuori**

Suomen Sahoista.

Merivuoren mukaan koti- maan kysynnän heikkous on pakottanut sah- tat panostamaan vientiin. Jotkut sah- at ovat muuttuneet vientisa- hoiksi pa- kon edessä. Osa sah- ojen vaikeuksista me- nee valuuttakurssien piikkiin. Ruotsi on pelannut taitavasti kruunullaan. Halvan kruunun ja raaka- aineen turvin ruotsa- laissahat ovat kasvattaneet tu- tanta- oan kahdella miljoonalla kuutiolla eli saman verran kuin Suomessa on annettu periksi.

Sahat tekivät pientä voittoa Koskisen Oy:n sahateollisuus- johtaja **Tommi Sneck** kertoo sa- hojen tehneen viime vuonna 5–7 prosenttia voittoa. Tulosta syntyi etenkin alkuvuonna.

Sahaus 2000–2014

”Ei voi kuin ihmetellä, miten viime vuotta on joissakin yhte- yksissä kutsuttu sah- ojen huip- puvuodeksi. Joillakin aloilla näin matalalle jäävä tulos joh- taisi yt-neuvotteluihin”, totesi Sneck sah- ojen sidosryhmäpäi- vässä toissa viikolla.

Sneckin mukaan hyvä tulos kariutui sah- ojen heikkoon kil- pailukykyyn. Vuoden loppua kohti sahatavaran hinta putosi nopeammin kuin tukin hinta.

”Ei tässä auta osoitella pel-

kästään muita. Me olemme hy- viä tuotannossa ja puunhankin- nassa, mutta sahatavaran myyn- tiä voisi petrata. Toisaalta emme me siinäkään aivan heikkoja ole. Esimerkiksi Kiinaan viime- viime vuoteen asti enemmän sahatavaraa kuin ruotsalaiset.”

Sneckin mukaan sahaus voisi kasvaa kahdella miljoonalla kuutiolla. Se kirvoittaisi vien- tituloja 380 miljoonaa euroa ja kantorahaa 320 miljoonaa euroa.

Hintasuhde heikentynyt

Sahojen kilpailukyvy- n paran- tamiseksi Sneck kaipasi roh- keutta puuttua myös vaikeisiin asioihin.

Yksi sellainen on tukin ja kuitupuun hintasuhde, joka on muuttunut koko ajan epäedulli- semmaksi sah- ojen kannalta.

”Aiemmin kuitupu- u maksoi noin puolet tukin hinnasta. Nyt kuitupu- u halventunut kol- mannekseen. Se tarkoittaa, että sah- at maksavat entistä suurem- man osuuden metsäteollisu- u- den raaka- aineesta.”

Jatkossa sahureille aiheuttaa ongelmia koulutuksen alasa- jo. Alan imagokin kaipa- a päivitys- tä.

”Nykyaikainen sahaus on kansainvälistä toimintaa. Koskisen Oy:kin käy kaup- paa 43 maahan, joten ihan heti ei vastaan tule vielä kansainvä- lise- mpää yritystä. Kyse ei siis ole mistään peräky- lään toiminnasta.”

JARMO PALOKALLIO

Piensahuri pärjää erikoistumalla

VIHTI (MT)

Vanh- ojen rakennusten enti- söinti tuo Hacklinin veljesten sahalle uusia asiakkaita. Kun talon kunnostajat kaipaavat kuvioituja kattopaneeleja tai mittatilaustyönä sahattuja lat- tia- ja oviliistoja, piensahurin puhelin pirisee.

Remontioijat hakeutuvat lähisah- oille kun he tarvitsevat vanhan mallin mukaista koris- telistaa tai paikkauslankkua hirsirakennukseen.

Juuri erikoistuminen ja sahaaminen asiakkaiden toi- veiden mukaisesti ovat pienien sah- ojen kilpailutekijä isoihin nähden, sanoo vihtiläinen sa- huriryttäjä **Markku Hacklin**.

”Omakotitalon puita emme ole tainneet sahata kolmeen vuoteen. Omakotitaloraken- t- misessa ovat yleistyneet talo- paketit, pitkistä tavarasta niitä ei enää juuri rakenneta.”

Hacklinien tilalla sahataan pääasiassa omasta metsästä saatavaa kuusta, mäntyä, koi- vua sekä haapaa ja leppää. Val- ta- o- sa töistä tehdään asiakkaan tilaustyönä.

”Aikaisemmin meilläkin sa- hattiin lautaa ja lankkua katok- set täyteen ja sitten odotettiin ostajia. Nykyään suurimmalla osalla puusta on ostaja tiedossa ennen kuin mitään sahataan”, Markku Hacklin sanoo.

Viime vuosina on lisääntynyt erityisesti asiakkaan omista tu- keista sahaaminen.

Esimerkiksi puita kaatavat kovat tuulet tietävät sahurille tilipäivää.

Yksi asiakasryhmä ovat puu- sepät, jotka tilaavat erikois- puusta pieniä eriä.

Maatilaryrittäjyys kulkee suvussa

Suomen saharyrittäjät ry valitsi Markku ja **Mikko Hacklinin** helmikuussa vuoden saha- ryt- täjiksi. Tunnustus annettiin nuorille, mutta jo kokeneille alan yrittäjille – kokemusta sahauksesta veljeksillä on jo 30 vuoden ajalta.

”Isä luopui tilan lehmistä, kun hän oivalsi, että saha ei vaadi ihan niin aikaisia aamu- herätyksiä. Siitä asti tilalla on keskitytty sahaamiseen, met- sätalouteen ja maanviljelyyn”, Markku Hacklin kertoo.

Ensimmäiset puut Ojaka- lassa, Vihdin kupeessa sahatiin jo 1950-luvulla. Virallisesti Saha ja höylä Hacklinin perusti isä **Paavo Hacklin** vuonna 1970.

Markku ja Mikko Hacklinille saha oli aikanaan ensimmäinen kesätyöpaikka, joka siirtyi vel- jesten omistukseen sukupol- venvaihdo- k- sessa 2000-luvun alussa.

Maatalousyrittäjyyden voi sanoa kulkevan Hacklinin su- vussa verissä: nykyiset isännät edustavat tilan 12. sukupolvea. Kotitalon seinälle ripustettu sukutaulu kertoo, että tilan juu- ret ulottuvat aina 1590-luvulle.

Paavo Hacklinin aikana saha työllisti seitsemän työntekijää, mutta nykytekniikalla työ hoi- tuu tarvittaessa vaikka yhdellä käsi- parilla.

MARKKU VUORIKARI

Puupinoon pilkahtaa valoa

Viime vuosina rakentamisen lama on näkynyt piensahurien arjessa. Hacklinienkin pihaii- rissä sirkkeli on sirissyt aiempaa vähemmän. Monen piensahurin tapaan taloutta tasapainottavat muut ansiot, maatalous ja kone- yrittäjän työt.

Vuosisikymmenessa pienten

sahojen määrä on puolittunut, kun moni on lopettanut eikä uusia yrittäjiä ole tullut alalle. Tällä hetkellä piensahureita on Suomessa noin 1200.

Suomen saharyrittäjien toi- minnanjohtaja **Niina Nummi- nen** ei usko epäilyihin kuole- vasta alasta, vaan luottaa eri- koistumiseen ja paikallisuuden korostamiseen.

”Paikallisille puille tarvitaan aina sahaajia. Paikallisuuden korostuminen hankinnoissa tarkoittaa myös työllistymistä paikallisilla sah- oilla.”

Erityisesti omakotitalojen rakentaminen on ollut pysäh- dyksillä jo useamman vuoden. Ainoa valopilkku on ollut tasai- sesti kasvava korjausrakentami- nen.

CE-merkinnästä sekaannusta

Kesällä 2013 voimaan astunut puutuotteiden CE-merkintä sekä lujuusleimaton sahatavaran käyttö aiheuttavat yhä sekaan- nusta piensahojen asiakkaiden keskuudessa, harmittelee Suo- men saharyrittäjien toiminnan- johtaja **Niina Numminen**.

”Minulle on tullut paljon soittoja sahureilta, joilla on sekä CE-merkintäoikeus että lujuusla- jitteluoikeudet. Viesti on ollut, että ei tule töitä kun omasta metsästä sahaavilla on käsitys, ettei puuta voi käyttää ilman CE-merkkiä.”

Saharyrittäjät muistuttaa, että CE-merkintää ei tarvita asiak- kaan omista tukeista sahateu- lulle kotitarvepuulle, vaikka puu käytettäisiin kantaviin rakentei- siin.

Menetelmää kutsutaan rah- tisahaukseksi. Suomen 1200 piensahasta suurin osa harjoit- taa rahtisahausta.

EU:n rakennetuoteasetuksen edellyttämän CE-merkinnän tarkoitus on helpottaa mark- kinoilla myytävien tuotteiden vertailua.

CE-merkintä vaaditaan lähes kaikilta luvanvaraiseen raken- tamiseen käytettäviltä puutuot- teilta.

CE-merkinnän kannalta ei ole merkitystä, sahataanko tukit rakennuspaikalla vai kuljetetaan- ko ne sahalle jalostettavaksi.

Rakennustyömaan valvoja voi sen sijaan pyytää selvitystä puutavaran lujuuden määrittä- misestä, kun sahatavaraa käy- tetään rakenteissa, esimerkiksi katoissa tai lattialaudoissa.

Lujuuslajittelun ja -leimaton sahatavaran käyttö kantavissa rakenteissa on ollut pakollista jo vuodesta 2001 alkaen.

Esimerkiksi sahuri, jolle on myönnetty leimaustunnus, voi leimata asiakkaan sahatavaran oikeaan lujuusluokkaan. Näin merkattua puutavaraa ei kuiten- kaan saa myydä eteenpäin.

AURA PILKAMA

Talojen entisöijät teettävät piensahoilla muun muassa vanhan mallin mukaisia listoja ja muita korjaus- paloja, kertoo vihtiläinen piensahuri Markku Hacklin.

Aivan viime aikoina sahoilta on kuulunut viestejä varovai- sesta alan piristymisestä, saha- yrittäjistä vahvistetaan.

”Pientä valvontipikahdusta rakentamisessa on selvästi nähtävissä. Ainakin puhelin on pirissyt enemmän kuin vuosi sitten”, iloitsee myös Markku Hacklin.

AURA PILKAMA

Puun hinnat 9.2.–8.3.2015

Alue	Mäntytukki	Kuusitukki	Koivutukki	Mäntykuitu			Kuusikuitu	Koivukuitu
Euroa/m ³ (alv 0 %)								
■ Kantohinnat, päteahakkuut								
Etelä-Suomi	56,2 ↔	55,1 ↔	41,4 ↓	16,4 ↔	18,1 ↔	16,6 ↔		
Keski-Suomi	57,0 ↔	55,4 ↔	43,3 ↔	17,3 ↔	18,1 ↔	17,5 ↔		
Savo-Karjala	55,8 ↔	53,9 ↑	43,7 ↔	17,0 ↑	17,2 ↑	16,8 ↓		
Kymi-Savo	57,1 ↔	55,6 ↔	44,6 ↔	17,1 ↔	17,9 ↔	17,2 ↓		
Etelä-Pohjanmaa	56,6 ↔	54,1 ↔	-	18,1 ↑	17,6 ↔	17,3 ↓		
Kainuu-Pohjanmaa	52,1 ↔	50,8 ↑	-	17,8 ↔	-	16,5 ↔		
Lappi	46,7 ↓	42,7 ↓	-	16,8 ↑	-	13,7 ↓		
Koko maa	55,9 ↔	54,9 ↔	43,5 ↔	17,3 ↔	17,8 ↔	16,8 ↓		

■ Kantohinnat, harvennushakkuut paitsi ensiharvennukset

Etelä-Suomi	49,6 ↑	48,5 ↔	-	15,0 ↑	15,0 ↔	14,5 ↑		
Keski-Suomi	48,0 ↔	46,9 ↑	-	15,0 ↑	15,3 ↑	13,9 ↑		
Savo-Karjala	47,3 ↑	45,7 ↑	37,9 ↑	14,5 ↑	14,6 ↑	14,5 ↑		
Kymi-Savo	50,3 ↑	47,8 ↑	39,0 ↑	14,9 ↔	14,9 ↑	14,4 ↔		
Etelä-Pohjanmaa	46,7 ↔	-	-	14,4 ↓	14,2 ↓	14,1 ↓		
Kainuu-Pohjanmaa	45,1 ↔	-	-	13,7 ↑	-	12,6 ↑		
Lappi	43,8 ↔	-	-	12,7 ↑	-			
Koko maa	48,4 ↑	47,2 ↑	37,9 ↑	14,6 ↑	14,9 ↑	14,2 ↑		

■ Hankintahinnat, kaikki hakkuut

Etelä-Suomi	59,9 ↓	57,0 ↔	45,5 ↑	27,8 ↓	31,1 ↑	28,4 ↓		
Keski-Suomi	56,0 ↓	54,3 ↓	45,9 ↓	28,5 ↓	29,6 ↓	29,2 ↓		
Savo-Karjala	55,6 ↔	53,7 ↔	45,9 ↓	28,3 ↓	28,5 ↑	30,9 ↑		
Kymi-Savo	57,1 ↑	55,5 ↑	48,5 ↑	28,7 ↔	29,9 ↑	29,5 ↔		
Etelä-Pohjanmaa	53,1 ↓	50,4 ↔	-	27,4 ↓	28,2 ↔	28,3 ↑		
Kainuu-Pohjanmaa	54,0 ↔	53,5 ↑	-	26,0 ↓	25,4 ↓	28,4 ↓		
Lappi	55,5 ↑	-	-	26,5 ↓	-	29,2 ↓		
Koko maa	57,1 ↔	55,2 ↑	47,0 ↑	27,6 ↓	30,0 ↑	29,3 ↔		

Hintojen muutos jaksolta 29.1.14–25.1.2015: ↑ = noussut ↓ = laskenut ↔ = pysynyt ennallaan (±1 %)

Puunmyyntitulot kipusivat kahteen miljardiin euroon

Viime vuonna metsätalouden

kantorahatulot säilyivät lähes entisellään edellisvuoteen verrattuna. Luonnonvarakeskuk- sen ennakotietojen mukaan 99 euroa eli realisesti runsaan prosentin vähemmän kuin vuotta aikai- semmin.

Länsi-Suomessa liikelu- tos oli 121, Itä-Suomessa 152 ja Pohjois-Suomessa 32 euroa hehtaariailta. Pohjoisessa hehta- arikohtainen tulos laski alueista vähiten viime vuoden aikana (–0,2 %), mutta kymmenen vuoden keskiarvoon verrattuna se laski lähes 17 prosenttia.

Alkuvuotta leimannut leuto sää

Kuluvan talven aikana puunkor- juuta on vaikeuttanut lämmin sää. Erityisesti Etelä-Suomessa korjuu- aika jäi talven loppumi- sen takia lyhyeksi.

”Talvileimikoiden korjuun

lisvuoden tasolla.

Yksityismetsätalouden he- taarikohmainen liikelu- tos oli en- nakkotietojen mukaan 99 euroa eli realisesti runsaan prosentin vähemmän kuin vuotta aikai- semmin.

Pohjoisessa lumi suo- jaa vielä korjuutyötä, mutta siellä kuu- kausitaiset korjuukiintöt ovat haitanneet työtä. Kuitupuun huono menekki on rasittanut varsinkin Lappia.

Tamm- i-helmikuun aika- na Metsäteollisuus ry:n jäsenyri- tykset ostivat yksityismetsistä 4,5 miljoonaa kuutiota puuta. Tukkeja ostettiin vajaan kaksi miljoonaa kuutiota, noin neljä prosenttia vähemmän kuin kes- kimäärin alkuvuonna viimeisen kymmenen vuoden aikana. Kuitupuuta ostettiin sen sijaan 11 prosenttia enemmän kuin keskimäärin vastaavana ajan- kohtana, Metsäteollisuus ry.

AURA PILKAMA

METSÄSTÄ LYHYESTI

Uusiutuva energia kasvussa

Eurostatin mukaan Suomi on saavuttamassa EU:n asetta- man 38 prosentin tavoitteen uusiutuvan energian käytöstä. Uusiutuvan energian osuus nousi lähes 37 prosenttiin jo toissa vuonna.

EU-maiden ykkönen on Ruotsi, jossa puolet energiasta on uusiutuvaa.

Puuliitto neuvottelee

Neuvottelut puusepänteolli- suuden uudeksi työehtosopi- mukseksi ovat käynnistyneet.

Puuliiton tavoitteena on irtaantua työllisyys- ja kasvuo- pimuksesta omalla kaksivuoti- sella sopimuksella, joka sisältää palkankorotukset molemmille vuosille ja muutoksia sopimus- teksteihin.

UUTISTAUSTA

Miksi Luonnonsuojeluliitto puhuu roskaa?

Luonnonsuojeluliiton toiminnanjohtaja **Eero Yrjö- Koskinen** kirjoitti Helsingin Sanomissa 9. helmikuuta biomassan energiakäytön ilmastovaikutuksista.

Hän käytti perusteenaan Helenin (aikaisemmin Helsingin Energia) tekemää ympä- ristövaikutusten arviointia Helsingin energiantuotannon tulevaisuuden vaihtoehdoista.

Kirjoitus hämmästytti. Luonnonsuojeluliitto ja Yrjö-Koskinen väittävät kirjoituksessa Helenin ympäristöarvion todistavan muun muassa, että ”kasvihuo- nekaasujen kokonaispäästöt kasvavat mitä enemmän biomassaa käytetään suhtees- sa kivihiileen”.

Jos näin olisi, ilmastomuut-oksen torjunta olisi perin yksinkertaista: siirrytään vain kivihiilen käyttöön.

Minun on vaikea uskoa, että edes Luonnonsuojeluliitto olisi tätä mieltä.

Soitin Heleniin ja kysyin, onko heillä sama tulkinta. Ympäristöjohtaja **Maiju Westergren** vastasi, että ei ole, eikä hän ymmärrä, mihin liiton tulkinta perustuu.

En ymmärrä minäkään. Arvioinnissa saat- aan yksiselitteisesti, että ”tarkas- teltavista polttoainesuhteista suurimpaan ilmastohyötyyn päästään vaihtoehdossa VE 1.2, jossa Vuosaaren C

voimalaitoksen polttoaineena käytetään 100 prosenttisesti biomassaa”.

C-voimala tarkoittaa tässä uutta voimalaa, joka käyttäisi polttoaineenaan pelkästään biomassaa, joka kaikissa arvioissa ja suunnitelmissa on puuta.

Perinteinen virhe

Luonnonsuojeluliitto on oikeassa, kun se sanoo, että jos biomassaa aletaan yhtäkkiä polttaa paljon, ilmakehän hiilimäärä lisääntyy väliaikai- sesti, siis ennen kuin hiili ehtii sitoutua takaisin kasvaviin kasveihin.

Tätä väliaikaista lisäänty- mistä kutsutaan hiilivelaksi ja se on periaatteessa kiistaton käsite.

Liiton virhe on perintei- nen: mitä pienempiin osiin luonnon pilkkoo, sitä mieli- valtaisempia asioita siitä voi osoittaa. Tässä kohtaa liitto pilkkoo luonnon yhden puun kokosiin osiin.

Katsanto tekee mahdot- tomaksi ymmärtää, että biomassan käyttöä ei suin- kaan ole tarkoitus laajentaa yhtäkkisesti eikä paljon, koska sitä on käytetty jo aiemmin- kin: suurin piirtein puolet maamme metsäteollisuuden käyttämästä puusta on aina päättynyt energiantuotantoon.

Näin Suomen kasvihuone- päästöjä on voitu 1950-luvun

alusta lukien vähentää määrällä, joka vastaa 22-ker- taisesti vuoden 2007 fossiilisen polttoaineiden ja turpeen päästöjä. Silti, samana aikana Suomen metsien runkopuun määrä on kasvanut määrällä, joka vastaa maan tielikenteen hiilidioksidipäästöjä noin 45 vuoden ajalta.

Metsähiili lisääntyy

Todellisuudessa puun polton suunnittelu lisäys on vain kipinä entisestä. Lisäksi met- sien hiilivarastoa on tarkoitus kasvattaa edelleen hakkaa- malla puuta noin kymmenen miljoonaa kuutiota vuodessa vähemmän kuin kestävä ha- kuut- aso muuten edellyttää.

Näin linjaa Kansallinen metsästrategia 2015. Suomen puunkäyttö vähentää ilmake- hän hiilimäärää tulevaisuu- dessakin kaiken aikaa.

Ja vielä, tuntien suomalai- sen keskustelukulttuurin ja koska sitä tullaan kuitenkin kysymään, kerron heti: kyllä, lähetin tämän sisältöisen vastineen myös Helsingin Sanomiin. Lehti ei kuitenkaan julkaissut sitä.

HANNES MÄNTYRANTA on Suomen Metsäyhdis- tyksen viestinnän suunnittelija.